

۳- اجوبة المسائل (فارسی)

این رساله پاسخی است به بیش از سی پرسش در زمینه معارف اسلامی و بخصوص تحلیل مسائل کلامی چون علم امام، تجرد روح و غیره بیشتر این پرسشها توسط اصولی بزرگ میرزای قمی طرح گردیده است.

۴- شرح مثنوی معنوی (فارسی)

اثر فوق شرح منظوم ۲۵ بیت از مثنوی مولوی است که حکیم ملا علی نوری هر بیت را با پنج بیت شرح نموده و به استقبال آن رفته است.

۵- الرقمة النورية في قاعدة البسيط الحقیقة (عربی)

این رساله یکی از آثار کم نظیر وی در تشریح قاعده فوق الذکر است. مؤلف در این رساله با دیدگاه ژرفکاو خود به تحلیل مبانی و طرح این قاعده پرداخته است. این اثر در دو مرحله تکمیل گشته که در این مجموعه تحریر دوم آن، ارائه خواهد گردید.

۶- شرح حدیث زینب عطاره (عربی)

این اثر یکی از مفصلترین نگاهشته های وی است که در شرح حدیث زینب عطاره در بیان معرفت عوالم غیرمادی به رشته تحریر درآمده، و از این رو حاوی مسائل دقیق عرفانی و شرح احادیث مأثوره است.

۷- شرح حدیث نوانیت (عربی)

این رساله در تحلیل و شرح حدیث فرق است که در جوامع خاص روایی چون «مشارق انوار الیقین» بررسی آمده است. رساله مذکور بیانگر مسأله امامت و سر ولایت است.

۸- شرح حدیث «هل رأیت رجلاً فی الدنيا...» (عربی)

این اثر به بررسی حدیث مفصل فرق پرداخته که در پاره ای از متون روایی آمده است.

۹- السراج المنیر فی الكشف عن وحدانية الکبری (عربی)

رساله ای مفصل در تفسیر سوره توحید، و نگرشی عرفانی-عقلی بدان است.

مجموعه این رسائل که تکمله ای بس شایسته برای اتمام «منتخبات آثار حکمای الهی ایران» از استاد سید جلال الدین آشتیانی خواهد بود، چندی دیگر در دسترس اهل معرفت قرار خواهد گرفت.

مجموعه رسائل حکیم ملاعلی نوری

تحقیق: حامد ناجی اصفهانی

یکی از بزرگترین شارحان حکمت متعالیه حکیم ملاعلی نوری است. وی حکمت و عرفان را از حکیم آقا محمد بیدآبادی (۱۱۹۲ق) فراگرفت و خود در طول پنجاه سال با همتی والا و تبعی ژرف به تدریس فلسفه و عرفان همت گماشت. او در احیای فلسفه و بخصوص حکمت صدرایی سهمی بسزا دارد و از میان معاصران او، کسی به اهمیت وی در این زمینه سراغ نمی توان گرفت. هدف از ارائه این مجموعه معرفی آثار حکیم نوری و تحقیق در باب رسائل مستقل وی است، که بیشتر به صورت تعلیقه و حاشیه بوده اند. این پژوهش تمام رسائل مستقل عربی و فارسی حکیم ملاعلی نوری را دربر دارد. این رسایل عبارتند از:

۱- حجة الاسلام ملقب به برهان الملة (فارسی)

این اثر در رد فصل سوم از کتاب «میزان الحق» هانری مارتین مسیحی است که وی آن را در خدشه بر اساس اسلام نگاهشته است. نام آوران بسیاری به وی پاسخ داده و کتاب او را نقد کرده اند که از میان آنها «مفتاح النبوة» محمدرضا همدانی و «سیف الامه» ملا احمد نراقی از اهمیت بسزایی برخوردارند. فصل سوم این کتاب در بیان و نقد اعجاز قرآن است که حکیم ملاعلی نوری متکفل جواب آن گردیده است.

۲- رساله امامت (فارسی)

این رساله گفتاری است کوتاه در تحلیل مسأله امامت از دیدگاه کلام و عرفان. نسخ این رساله بسیار کمیاب است.